

CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỚI CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG VÀ VIỆC VẬN DỤNG TRONG TÌNH HÌNH HIỆN NAY

BÙI TRƯỜNG GIANG*

Công tác tư tưởng là một bộ phận cốt lõi của công tác xây dựng Đảng, có vai trò hết sức quan trọng trong việc tạo ra sự thống nhất về tư tưởng, ý chí và hành động trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân. Nhận thức được tầm quan trọng đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất chú trọng đến công tác tư tưởng, coi đây là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên nhằm truyền bá, phổ biến hệ tư tưởng cách mạng trong xã hội, khơi dậy tinh thần yêu nước, thúc đẩy các tầng lớp nhân dân hành động tích cực và sáng tạo để thực hiện thắng lợi đường lối, chủ trương. Những quan điểm, lời dạy của Bác về công tác tư tưởng đến nay vẫn còn nguyên giá trị, cần tiếp tục được vận dụng sáng tạo trong tình hình mới.

Hồ Chí Minh - “tổng tư lệnh tối cao” trên mặt trận tư tưởng, bậc thầy của phương pháp tư tưởng cách mạng và sáng tạo

Chủ tịch Hồ Chí Minh là vị lãnh tụ thiên tài, nhà tư tưởng lỗi lạc của Đảng và dân tộc Việt Nam. Người đã tiếp thu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lê-nin, truyền bá bằng phương pháp sáng tạo vào phong trào công nhân và phong trào dân tộc, khởi xướng quá trình đổi mới trên lĩnh vực tư tưởng ở Việt Nam.

Tiếp thu tinh hoa của các hệ tư tưởng phương Đông, phương Tây và chủ nghĩa Mác - Lê-nin trên nền tảng giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc, Hồ Chí Minh chỉ ra tầm quan trọng của hệ tư tưởng và công tác tư tưởng trong sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Người nhấn mạnh, muốn làm được nhiệm vụ tiên phong, Đảng phải đạt tới trình

độ lý luận tiên phong; “Đảng muốn vững thì phải có chủ nghĩa làm cốt, trong Đảng ai cũng phải hiểu, ai cũng phải theo chủ nghĩa ấy. Đảng mà không có chủ nghĩa cũng như người không có trí khôn, tàu không có bàn chỉ nam”⁽¹⁾.

Trong những năm tháng hoạt động ở nước ngoài, Người luôn mang theo khát vọng cháy bỏng tìm ra con đường cứu nước đúng đắn, có thể thức tỉnh đồng bào tin theo và đấu tranh giải phóng dân tộc. Tư duy chính trị nhạy bén, sắc sảo cùng những trải nghiệm thực tiễn quý giá đã đưa Người đến với chủ nghĩa Lê-nin, tin theo V.I. Lê-nin và học thuyết cách mạng Mác - Lê-nin. Từ đây, Người tìm mọi phương cách truyền

* TS, Phó Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 2, tr. 289

bá chủ nghĩa Mác - Lê-nin về trong nước nhằm giác ngộ tư tưởng chính trị cho quần chúng. Trong tác phẩm *Đường cách mệnh*, Người viết: “Sách này chỉ ước ao sao cho đồng bào xem rồi thì nghĩ lại, nghĩ rồi thì tinh dậy, tinh rồi thì đứng lên đoàn kết nhau mà làm cách mệnh”⁽²⁾. Sự thức tỉnh của một dân tộc là nhiệm vụ hàng đầu của công tác tư tưởng, chuẩn bị các điều kiện cần thiết cho cuộc đấu tranh giành chính quyền và bảo vệ chính quyền cách mạng. Chính sự thức tỉnh, giác ngộ tư tưởng đó trong phong trào công nhân và các tổ chức cộng sản ở trong nước đã đưa đến sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam vào đầu năm 1930, mở đầu cho những thắng lợi của cách mạng Việt Nam từ đó về sau.

Là người sáng lập, giáo dục và rèn luyện Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến công tác xây dựng Đảng về tư tưởng. Người chỉ rõ, công tác tư tưởng là hoạt động xây dựng Đảng về trí tuệ, tư tưởng - chính trị, góp phần bảo đảm cho Đảng luôn là đội tiên phong của giai cấp công nhân Việt Nam, đủ năng lực lãnh đạo chính trị đối với toàn xã hội. Người chỉ ra: “Công tác lãnh đạo tư tưởng là quan trọng nhất. Trong Đảng và ngoài Đảng có nhận rõ tình hình mới, hiểu rõ nhiệm vụ mới, thì tư tưởng mới thống nhất, tư tưởng thống nhất thì hành động mới thống nhất. Nếu trong Đảng và ngoài Đảng từ trên xuống dưới, từ trong đến ngoài đều tư tưởng thống nhất và hành động thống nhất thì nhiệm vụ tuy nặng nề, công việc tuy khó khăn phức tạp, ta cũng nhất định thắng lợi”⁽³⁾. Muốn vậy, Người lưu ý rằng, phải hiểu tư tưởng của mỗi cán bộ, đảng viên để giúp đỡ trong công tác, vì tư tưởng thông suốt thì làm việc tốt, tư tưởng “nhùng nhằng” thì không làm được việc.

Học thuyết Mác - Lê-nin với tư tưởng cốt lõi về giải phóng giai cấp, giải phóng

con người, giải phóng xã hội là vũ khí lý luận, nền tảng tư tưởng của Đảng, giúp Đảng làm tròn vai trò lãnh đạo cách mạng. Vì vậy, Đảng phải làm tốt công tác tư tưởng, làm cho thế giới quan và phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lê-nin thấm nhuần trong toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, giữ vị trí chủ đạo trong đời sống tinh thần xã hội, kích lệ toàn xã hội kiên định con đường xã hội chủ nghĩa, đấu tranh không khoan nhượng với các luận điệu xuyên tạc chủ nghĩa Mác - Lê-nin, xuyên tạc đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Theo Hồ Chí Minh, giáo dục tư tưởng và lãnh đạo tư tưởng là việc quan trọng nhất của Đảng; do vậy, phải kiên quyết chống việc xem nhẹ tư tưởng, giáo dục và yêu cầu đảng viên ra sức học tập lý luận, mở rộng tự phê bình và phê bình, tăng cường tư tưởng giai cấp công nhân, đấu tranh với những tư tưởng “phi vô sản”.

Công tác tư tưởng bao hàm phạm vi rộng, từ tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận đến tuyên truyền, cổ động, truyền bá hệ tư tưởng, nâng cao dân trí. Cần nhấn mạnh, công tác tư tưởng tác động tới nhận thức, tình cảm và trí tuệ của con người. Điểm xuất phát trong công tác tư tưởng là lòng tin vào con người, tin vào những gì tốt đẹp và cao thượng của con người.

Tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của công tác tư tưởng. Nếu không có bước tiến trong lý luận thì cũng không có bước tiến trong tuyên truyền, cổ động. Lý luận cách mạng là yếu tố tiên quyết làm nên sự vững mạnh của Đảng. Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Lý luận như cái kim chỉ nam, nó chỉ phương hướng cho chúng ta trong công việc thực

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 2, tr. 283

(3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 8, tr. 554 - 555

tế... Lý luận cốt để áp dụng vào công việc thực tế⁽⁴⁾. Người chia lý luận làm hai loại: “Lý luận suông, vô ích” và “lý luận thiết thực, có ích”. Lý luận mà không áp dụng vào thực tế là “lý luận suông”. “Lý luận thiết thực” là những vấn đề do thực tế này sinh đòi hỏi phải giải quyết trên cơ sở lý luận, chẳng hạn “muốn biết ta tiến lên chủ nghĩa xã hội như thế nào thì trước hết... phải biết chủ nghĩa xã hội là gì”⁽⁵⁾. Bằng lý luận, Người giải thích, chủ nghĩa xã hội là một xã hội mà “mọi người được phát triển hết khả năng của mình”, một xã hội “dân chủ, giàu mạnh”, có nền kinh tế xã hội chủ nghĩa với công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, khoa học và kỹ thuật tiên tiến, một nền văn hóa hiện đại và mang tính dân tộc. Chủ nghĩa xã hội là xóa áp bức, bóc lột, bất công, mọi người được sống trong tự do, ấm no, hạnh phúc...

Tuyên truyền, cổ động là một khâu quan trọng của công tác tư tưởng nhằm truyền bá các quan điểm, lý tưởng của Đảng đến với quần chúng. Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Tuyên truyền là đem một việc gì nói cho dân hiểu, dân nhớ, dân theo, dân làm. Nếu không đạt được mục đích đó, là tuyên truyền thất bại”⁽⁶⁾. Trong tuyên truyền, cần quan tâm đến đặc điểm đối tượng tuyên truyền. Người tuyên truyền bao giờ cũng phải tự đặt câu hỏi: Viết cho ai xem? Nói cho ai nghe? Phương pháp tuyên truyền cần cụ thể, thiết thực, dễ hiểu: Tuyên truyền cái gì? Tuyên truyền cho ai? Tuyên truyền để làm gì? Tuyên truyền cách thế nào?...

Trong phương pháp thực hành tuyên truyền, cổ động, Hồ Chí Minh chú ý đến phương pháp thuyết phục. Người cho rằng, phương pháp thuyết phục cần bảo đảm tính kiên trì, “có lý, có tình”, lấy gương người tốt, việc tốt để giáo dục lẫn nhau. Đây là một trong những cách tốt nhất nhằm xây dựng Đảng, xây dựng con người và cuộc sống

mới: “Nói chung thì các dân tộc phương Đông đều giàu tình cảm, và đối với họ một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”⁽⁷⁾. Từ quan niệm đó, Người đã trực tiếp chỉ đạo biên soạn tập sách *Người tốt, việc tốt* cho mọi người noi theo. Và chính Người là một tấm gương sáng trong việc tự rèn luyện, nâng cao phẩm chất đạo đức, chính trị.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng cảnh báo và nêu ra phương pháp đấu tranh chống sự phá hoại của các thế lực thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng. Người nói, kẻ thù “không những chiến tranh xâm lược bằng quân sự, chúng còn *chiến tranh bằng tuyên truyền*. Chúng dùng báo chí và phát thanh hàng ngày, tranh ảnh và sách vở in rất đẹp, các nhà hát, các trường học, các lễ cúng bái ở nhà thờ và chùa chiền, các cuộc hội họp, v.v. - để tuyên truyền... Nhất là chúng lợi dụng những sai lầm khuyết điểm của cán bộ ta - để tuyên truyền”⁽⁸⁾. Do đó, để đấu tranh, chúng ta cần giải thích cho nhân dân hiểu, nêu những cái xấu, sự hung ác của chúng, thu thập tài liệu để viết bài đấu tranh phản bác.

Một sự phát triển sáng tạo, có ý nghĩa về phương pháp luận trong công tác tư tưởng là Hồ Chí Minh không chỉ dừng ở những nguyên lý, mà luôn biết chuyển hóa thành những chuẩn mực đạo đức xã hội, có giá trị hướng dẫn hành vi con người, ví như “Không có gì quý hơn độc lập, tự do”, “học để làm việc, để làm người”, “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”... Đồng thời, Người cũng đề cao và phát huy tính sáng tạo, tự do tư tưởng, tác phong độc lập suy nghĩ. Hồ Chí Minh chỉ rõ, trong mọi vấn đề, mọi người

(4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 5, tr. 273 - 274

(5) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 9, tr. 389

(6) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 5, tr. 191

(7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 1, tr. 284

(8) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 8, tr. 490 - 491

được tự do bày tỏ ý kiến của mình, góp phần tìm ra chân lý. Đây vừa là quyền lợi, vừa là nghĩa vụ của mọi người. Khi mọi người đã phát biểu ý kiến, đã tìm thấy chân lý, lúc đó quyền tự do tư tưởng hóa ra “quyền tự do phục tùng chân lý”. Làm được như vậy tức là đã “đánh thông tư tưởng và động viên sáng kiến và lực lượng của toàn Đảng, toàn dân”⁽⁹⁾. Người nhấn mạnh, tư tưởng không đúng đắn thì công tác ắt sai lầm. Do vậy, “mỗi đảng viên, mỗi chi bộ, mỗi cấp ủy đảng phải luôn luôn tăng cường công tác tư tưởng của Đảng, nâng cao đạo đức cách mạng, bảo đảm chặt chẽ kỷ luật và tổ chức của Đảng”⁽¹⁰⁾.

Chủ tịch Hồ Chí Minh là vị tổng tư lệnh tối cao, đồng thời là người chiến sĩ tiên phong trên mặt trận tư tưởng. Ngay từ những năm hoạt động cách mạng ở nước ngoài, Người đã viết hàng trăm bài báo. Những năm 1925 - 1927, Người mở lớp huấn luyện chính trị cho hơn 200 thanh niên yêu nước tại Quảng Châu (Trung Quốc), chuẩn bị về mặt lý luận và tổ chức cho việc thành lập chính đảng cộng sản ở Việt Nam. Từ khi về nước trực tiếp lãnh đạo phong trào đấu tranh, Người không ngừng nghiên cứu, đề ra đường lối cho cách mạng Việt Nam, kiên trì giáo dục, rèn luyện cán bộ, giác ngộ quần chúng phục vụ sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Người viết hơn 2.000 bài báo, hàng chục cuốn sách về lý luận và thực tiễn, phục vụ yêu cầu cách mạng.

Có thể khẳng định, Chủ tịch Hồ Chí Minh là nhà lý luận, nhà báo, nhà tuyên truyền, cổ động kiệt xuất. Cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của Người là một di sản đồ sộ về lý luận công tác tư tưởng và thực tiễn hoạt động tư tưởng. Tầm vóc tư tưởng của Người khởi nguyên cho quá trình tư tưởng giải phóng dân tộc Việt Nam, đưa đất nước bước vào kỷ nguyên độc lập dân tộc gắn liền chủ nghĩa xã hội.

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào công tác tư tưởng của Đảng trong tình hình hiện nay

Công tác tư tưởng là một trong những hoạt động quan trọng nhất của đảng cộng sản và nhà nước xã hội chủ nghĩa nhằm xác lập, phát triển hệ thống tư tưởng xã hội chủ nghĩa, hình thành niềm tin, định hướng giá trị, xây dựng thế giới quan khoa học cho cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân trong toàn xã hội, thúc đẩy mọi người hành động tích cực, sáng tạo, thực hiện thắng lợi mục tiêu xã hội chủ nghĩa. Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 khóa X của Đảng chỉ rõ: “Công tác tư tưởng, lý luận là một bộ phận cấu thành đặc biệt quan trọng trong toàn bộ hoạt động của Đảng; là lĩnh vực trọng yếu để xây dựng, bồi đắp nền tảng chính trị của chế độ, tuyên truyền, giáo dục, động viên và tổ chức nhân dân thực hiện các nhiệm vụ cách mạng, khẳng định và nâng cao vai trò tiên phong của Đảng về chính trị, lý luận, trí tuệ, văn hóa và đạo đức; thể hiện vai trò đi trước, mở đường trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”⁽¹¹⁾.

Thời gian qua, chất lượng và hiệu quả công tác tư tưởng của Đảng được nâng lên rõ rệt. Công tác tư tưởng được coi trọng, đẩy mạnh tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận, tích cực đổi mới về nội dung và phương pháp học tập, tuyên truyền, tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, chủ động đấu tranh phòng, chống “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; tăng cường phòng ngừa, đấu tranh phê phán, ngăn chặn những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn

(9) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 555

(10) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 14, tr. 363

(11) *Các nghị quyết của Trung ương Đảng 2005 - 2010*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2012, tr. 122

biến”, “tự chuyên hóa” trong nội bộ, góp phần tạo sự thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận trong xã hội. Song, bên cạnh đó vẫn còn tồn tại một số hạn chế như chậm khắc phục tình trạng lý luận thiếu sắc bén, thiếu thuyết phục; hoạt động đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, phòng, chống âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyên hóa” trong nội bộ còn chưa phát huy hết sức mạnh tổng hợp của các lực lượng, hiệu quả chưa cao; chương trình đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị còn nhiều điểm hạn chế; phương pháp giảng dạy, học tập lý luận chính trị chưa phát huy tối ưu tính tích cực của người học.

Thế giới đương đại đang trải qua những biến động phức tạp, khó lường. Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư cùng với quá trình toàn cầu hóa đang chi phối mạnh mẽ đời sống kinh tế - chính trị của nhân loại, đem đến nhiều thay đổi vượt bậc về chất lượng lao động và sản xuất, chất lượng cuộc sống, tạo ra thời cơ phát triển cho các nước, đi kèm nguy cơ tụt hậu nếu không kịp thời nắm bắt. Những cuộc xung đột dân tộc, tôn giáo, tranh chấp lãnh thổ, khủng bố, chiến tranh cục bộ, chiến tranh kinh tế, chiến tranh mạng diễn ra theo hình thức mới, tinh vi và gay gắt. Chủ nghĩa cường quyền, chủ nghĩa dân tộc cực đoan, chủ nghĩa thực dụng, chủ nghĩa bảo hộ mậu dịch, chủ nghĩa dân túy tác động mạnh đến quan hệ quốc tế. Vấn đề toàn cầu (biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh) và an ninh phi truyền thống (an ninh lương thực, an ninh năng lượng, an ninh nguồn nước, an ninh tài chính, an ninh mạng) đặt ra nhiều thách thức trong việc ứng phó. Những vấn đề này đang gây nhiều bức xúc, trở ngại cho việc tìm kiếm, duy trì hòa bình, ổn định trong hợp tác và phát triển bền vững giữa các quốc gia, dân tộc trên phạm vi toàn thế giới.

Ở Việt Nam, sau gần 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới, từ một đất nước nghèo nàn, cơ sở vật chất - kỹ thuật, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội lạc hậu, trình độ thấp, đến nay, Việt Nam đã vươn lên trở thành nước đang phát triển, có thu nhập trung bình; văn hóa, xã hội tiếp tục phát triển, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được cải thiện; công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị cơ bản đột phá; khối đại đoàn kết toàn dân tộc không ngừng được củng cố; chính trị, xã hội ổn định, quốc phòng - an ninh, độc lập, chủ quyền được giữ vững; vị thế và uy tín của đất nước ngày càng được nâng cao trên trường quốc tế. Đến nay, Việt Nam đã trở thành quốc gia có quy mô dân số gần 100 triệu người với mức thu nhập bình quân 2.800 USD/người; đã tham gia hầu hết các tổ chức quốc tế, trở thành một thành viên tích cực, có trách nhiệm trong các hoạt động của cộng đồng quốc tế⁽¹²⁾. Việt Nam đang thực hiện có hiệu quả cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, từng bước ngăn chặn sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyên hóa” trong nội bộ. Niềm tin của nhân dân đối với Đảng và chế độ tăng lên.

Dù vậy, chúng ta vẫn đang đứng trước rất nhiều khó khăn, thách thức, nguy cơ, như chệch hướng xã hội chủ nghĩa; sự tụt hậu xa hơn về kinh tế; nạn tham nhũng, lãng phí; sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên; sự phân cực giàu nghèo; tình trạng ô nhiễm môi trường... Những vấn đề này đã và đang ảnh hưởng, tác động một cách tiêu cực đến chất lượng của công tác tư tưởng. Yêu cầu đặt ra là cần phải tăng cường nghiên cứu, học tập

(12) Xem: Nguyễn Phú Trọng: “Phát huy truyền thống vẻ vang, tăng cường bản chất cách mạng và tính tiên phong, làm tròn vai trò lãnh đạo, cầm quyền của Đảng trong giai đoạn mới”, *Tạp chí Cộng sản*, số 935, tháng 2 - 2020

về lý luận và thực tiễn hoạt động tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh; đổi mới công tác tư tưởng đáp ứng đòi hỏi cách mạng của Đảng trong tình hình mới. Thời gian tới đây, chúng ta cần tập trung thực hiện có hiệu quả những giải pháp sau:

Thứ nhất, luôn đặt công tác tư tưởng ở vị trí quan trọng hàng đầu. Thực hiện lời chỉ dẫn của Bác: Tư tưởng dẫn đầu, giáo dục tư tưởng và lãnh đạo tư tưởng là việc quan trọng nhất của Đảng, do vậy, Đảng cần quan tâm đến giáo dục tư tưởng và lãnh đạo quá trình tư tưởng trong Đảng và trong xã hội, kiên quyết chống việc xem nhẹ tư tưởng nhằm nâng cao tư tưởng và trình độ chính trị cho cán bộ, đảng viên theo đúng quan điểm và lập trường vô sản. Trong tổ chức thực hiện, công tác tư tưởng phải đi trước một bước, không ngừng đổi mới để phù hợp với những điều kiện cụ thể của hoàn cảnh, đổi tượng, nâng cao hiệu quả, phục vụ cho sự nghiệp chung của cách mạng.

Thứ hai, công tác tư tưởng chú trọng mục tiêu tăng cường sự thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận trong xã hội. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, dù làm công việc gì, bất kể lớn hay bé, khó hay dễ, nếu không ra sức thì chắc không thành công, nhưng nếu đồng tâm hiệp lực thì có thể làm được. Muốn như vậy, mọi người phải hiểu được vì sao làm và làm như thế nào. Ý thức tư tưởng là yếu tố đầu tiên tạo nên quyết tâm của người cách mạng, là cơ sở để có hành động cách mạng đúng đắn. Người coi sự thống nhất về tư tưởng và hành động là nguồn sức mạnh to lớn của Đảng. Ngược lại, nếu tư tưởng và hành động không thống nhất, “trông đánh xuôi, kèn thổi ngược”, thì không thể lãnh đạo được nhân dân, không làm được cách mạng.

Thứ ba, công tác tư tưởng chú trọng mục tiêu góp phần quan trọng trong việc thực hiện xây dựng Đảng. Xây dựng Đảng

về tư tưởng là một nội dung nổi bật trong tư tưởng Hồ Chí Minh. Cách mạng muốn thành công trước hết phải có Đảng cách mạng chân chính lãnh đạo, một lòng một dạ phục vụ nhân dân, một đảng kiểu mới theo nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lê-nin. Để tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, làm cho Đảng trong sạch, vững mạnh, “là đạo đức, là văn minh”, thực sự là đội tiên phong lãnh đạo toàn xã hội, cần đổi mới mạnh mẽ công tác giáo dục lý luận chính trị. Tăng cường giáo dục chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh cho cán bộ, đảng viên nói chung và những cán bộ chủ chốt các cấp, các ngành nói riêng; bồi dưỡng nhận thức, lập trường, quan điểm và năng lực vận dụng chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm tạo sự thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận trong xã hội đối với Cương lĩnh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước,... Gần thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15-5-2016, của Bộ Chính trị khóa XII, về “*Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*” với Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, XII về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, Nghị quyết số 26-NQ/TW khóa XII, về “*Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ*”, coi đây là công việc thường xuyên, nền nếp, thành nhu cầu tự thân của mỗi tổ chức đảng, các cấp chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội, địa phương, cơ quan, đơn vị. Thực hiện nghiêm Quy định số 101-QĐ/TW, ngày 7-6-2012, về “*Trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp*”; Quy định số 08-QĐ/TW, ngày 25-10-2018, của Ban Chấp hành

Trung ương, về “*Trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương*”.

Thứ tư, đẩy mạnh tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận. Công tác nghiên cứu lý luận phải được thực hiện song hành với công tác tổng kết thực tiễn; kết quả nghiên cứu lý luận phải gắn với thực tiễn, cung cấp các luận cứ khoa học cho thực tiễn xây dựng đất nước, bổ sung và phát triển đường lối đổi mới của Đảng. “Lý luận sờ đĩ quan trọng là vì nó dạy ta *hành động*... Hiểu biết do thực hành mà ra. Hiểu biết lại trải qua thực hành mà thành lý luận. Lý luận ấy lại phải dùng vào thực hành”⁽¹³⁾. “Do thực hành mà tìm ra sự thật. Lại do thực hành mà chứng thực sự thật và phát triển sự thật. Từ hiểu biết bằng cảm giác tiến lên hiểu biết bằng lý trí. Lại từ hiểu biết bằng lý trí tiến lên thực hành lãnh đạo cách mạng, cải tạo thế giới. Thực hành, hiểu biết. Lại thực hành, lại hiểu biết nữa. Cứ đi vòng như thế mãi, không bao giờ ngừng”⁽¹⁴⁾.

Thứ năm, tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Công tác tư tưởng phải coi trọng cả “xây” và “chống”, việc tuyên truyền, giáo dục ý thức, nâng cao cảnh giác cách mạng phải gắn với nhận diện và vạch trần các thủ đoạn phá hoại về tư tưởng, góp phần làm thất bại mọi âm mưu, hành động “diễn biến hoà bình” của các thế lực thù địch. Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng phải thực hiện trên cơ sở quán triệt sâu sắc, vận dụng đúng đắn, sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn Việt Nam trong thời đại ngày nay, trước hết là trong xây dựng đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và thể chế, nguyên tắc tổ chức hoạt động của toàn hệ thống chính trị. Gắn kết chặt chẽ giữa “xây” và “chống”, “xây” là cơ

bản, “chống” phải quyết liệt, hiệu quả. Kết hợp giữa nhiệm vụ trước mắt và nhiệm vụ lâu dài; nâng cao khả năng tự phòng, chống của cán bộ, đảng viên và nhân dân trước âm mưu, thủ đoạn và hoạt động của các thế lực thù địch, đối tượng phản động, cơ hội chính trị và phòng, chống suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Phát huy dân chủ đi đôi với tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong Đảng và xã hội. Kết hợp chặt chẽ giữa vận động, giáo dục, thuyết phục với kiên quyết xử lý nghiêm minh theo quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước đối với các đối tượng vi phạm. Thông qua việc đẩy mạnh học tập, quán triệt các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, công tác tư tưởng sẽ giúp việc nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân trên lĩnh vực tư tưởng - văn hóa nâng lên, nhận biết tích cực các dấu hiệu, âm mưu của các lực lượng chống đối, phá hoại, cơ hội chính trị.

Thứ sáu, công tác tư tưởng chú trọng mục tiêu trực tiếp góp phần xây dựng con người trong thời đại mới. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhiều lần nói, muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội trước hết cần phải có con người xã hội chủ nghĩa. Công tác tư tưởng là giải pháp hàng đầu và trực tiếp trong giáo dục, xây dựng con người xã hội chủ nghĩa. “Để cải tạo xã hội, một mặt phải cải tạo vật chất, như tăng gia sản xuất, một mặt phải cải tạo tư tưởng. Nếu không có tư tưởng xã hội chủ nghĩa thì không làm việc xã hội chủ nghĩa được... Mỗi người phải có tư tưởng xã hội chủ nghĩa đúng đắn, thì mới có thể góp phần xứng đáng vào việc xây dựng chủ nghĩa xã hội”⁽¹⁵⁾. Trong quá trình cách mạng, Người đã khái quát những tiêu chuẩn cơ bản của con người mới để công tác tuyên truyền, giáo

(13), (14) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 7, tr. 217

(15) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 242 - 243

đục hướng vào. Ví dụ, trong xây dựng chủ nghĩa xã hội, con người mới là con người “vừa hồng, vừa chuyên”, có lập trường, quan điểm chính trị vững vàng, đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, hăng say lao động, lao động có năng suất cao...

Thứ bảy, chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác tuyên giáo vừa “hồng”, vừa “chuyên”. Công tác tư tưởng là công tác của cấp ủy nhưng trước hết là của đội ngũ cán bộ chuyên trách làm công tác tuyên giáo. Cán bộ tuyên giáo là “chiến sĩ tiên phong”, “gác cửa” cho Đảng trên mặt trận tư tưởng. Thông qua công việc của cán bộ tuyên giáo, Đảng bồi dưỡng nâng cao nhận thức, lý tưởng, lẽ sống; khẳng định niềm tin, định hướng giá trị và cổ vũ hành động cách mạng cho cán bộ, đảng viên, nhân dân. Chính vì vậy, “phải xây dựng cho được đội ngũ những người làm công tác tuyên giáo, rất bản lĩnh, kiên cường, trí tuệ, làm một cách có nghệ thuật, có phương thức hoạt động khoa học, phải có sự phối hợp nhịp nhàng giữa các cơ quan... Cần quan tâm đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ tuyên giáo để đáp ứng yêu cầu trong tình hình mới hiện nay; tuyệt đối trung thành, kiên định, vững vàng, biết cách tổ chức công việc, có dũng khí đấu tranh, có đủ trình độ, chuyên môn, nghiệp vụ, phải nói được, làm được, thuyết phục được, không để bị mua chuộc bởi các thế lực xấu, thù địch. Phương pháp phải dân chủ, chân thành, không thể gò ép, áp đặt, mệnh lệnh; phải rất tinh tế, đi vào lòng người”⁽¹⁶⁾.

Thứ tám, công tác tư tưởng chú trọng đổi mới phương thức hoạt động. Phương thức hoạt động về công tác tư tưởng có vị trí rất lớn trong quá trình tổ chức thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ, đường lối, chủ trương của Đảng sau khi được xác lập phải có biện pháp triển khai thực hiện hiệu quả. Việc kết hợp chặt chẽ giữa công

tác tư tưởng với công tác tổ chức chính là biện pháp tối ưu đó.

Kỷ niệm 130 năm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh (19-5-1890 - 19-5-2020) là dịp để chúng ta ôn lại những sự kiện lịch sử hào hùng của dân tộc gắn với sự nghiệp và những cống hiến vĩ đại của Người, để khẳng định một cách đầy tự hào về thời đại chúng ta đang sống - thời đại Hồ Chí Minh. Ngày nay, các thế hệ người dân Việt Nam không ngừng nỗ lực viết tiếp những trang sử mới trong công cuộc đổi mới, xây dựng, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và tích cực, chủ động hội nhập quốc tế sâu rộng. Dù trải qua nhiều khó khăn, thách thức, song mỗi cá nhân, tổ chức đảng nói chung và cán bộ ngành Tuyên giáo nói riêng luôn kiên định con đường mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn, quyết tâm học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người, phấn đấu đưa sự nghiệp cách mạng của dân tộc tới đích cuối cùng, như Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nhấn mạnh: “Ngành tuyên giáo phải làm tốt hơn nữa công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng. Đây chính là nền tảng tư tưởng, mục tiêu, lý tưởng, kiên định chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định con đường đã đi, tuyệt đối không dao động, mơ hồ... Đó là để tất cả chúng ta phải kiên định con đường đi lên dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Bác Hồ nói những câu rất mộc mạc thô, nhưng vô cùng thấm thía. Cách mạng là làm cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành. Mục tiêu, lý tưởng đơn sơ thế thôi nhưng vô cùng sâu sắc và còn nguyên giá trị đến hôm nay!”⁽¹⁷⁾. □

(16), (17) Bài phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Lễ kỷ niệm 88 năm Ngày truyền thống ngành Tuyên giáo (1-8-1930 - 1-8-2018), ngày 1-8-2018